

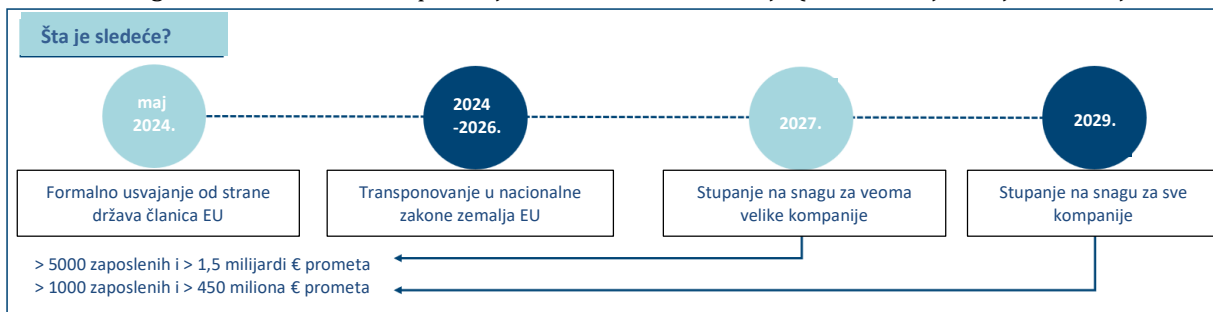
Direktiva EU o dužnoj pažnji za održivo poslovanje

Informacije za odgovorne servisne centre (RBH) u pogledu informisanja i osposobljavanja dobavljača po pitanju dužne pažnje u oblasti ljudskih prava i životne sredine

Kontekst

Cilj zakonodavstva je da se unapredi poštovanje standarda za ljudska prava i životnu sredinu u globalnim lancima vrednosti. Nemački Zakon o lancu snabdevanja (LkSG) stupio je na snagu 1. januara 2023. godine, a Direktiva o dužnoj pažnji za održivo poslovanje (CSDDD) sada proširuje slične zahteve na celu EU u skladu sa Vodećim načelima Ujedinjenih nacija (UNGP) i Smernicama Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD):

- Direktiva CSDDD ne primenjuje se direktno na kompanije. Svaka **država članica EU mora kreirati sopstveni nacionalni zakon** u skladu sa minimalnim zahtevima Direktive CSDDD.
- **Nemačka će najverovatnije prilagoditi zakon LkSG tako da odražava više standarde Direktive CSDDD.** Ova Direktiva ne zahteva da države članice smanje postojeće standarde.
- Nacionalni organi će biti zaduženi za praćenje zakona i sankcionisanje (u Nemačkoj će najverovatnije to biti BAFA)

Direktiva CSDDD donosi značajna poboljšanja za imaoce prava

Za razliku od zakona LkSG, Direktiva CSDDD uvodi određenja značajna poboljšanja, naročito za imaoce prava. Ona, na primer, uključuju sledeće:

- Obaveze dužne pažnje u Direktivi CSDDD ne odnose se samo na **uzvodni**, već i na deo **nizvodnog** lanca vrednosti (npr. kraj životnog veka).
- Direktiva CSDDD obavezuje kompanije da **održavaju smislene odnose sa zainteresovanim stranama** (kao što su sindikati) kako bi se obezbedio pozitivan uticaj.
- Zakon LkSG zahteva od kompanija da usvoje razumne prakse kupovine. Direktiva CSDDD predviđa da kompanije moraju da rade na **plaćanju zarada dovoljnih za život i prihoda dovoljnih za život** u svom lancu vrednosti. Primenjuju se osnovne radne norme Međunarodne organizacije rada.

- U slučaju kršenja, imaoци prava moraju imati pristup pravdi i pravnim lekovima. Direktiva CSDDD je ambicioznija u pogledu građanske odgovornosti, obezbeđujući da **imaoci prava mogu tražiti pravni lek koji je efikasan i u parničnim sudovima.**
- Direktiva CSDDD zahteva **podršku malih i srednjih preduzeća** od strane država članica EU i kupaca. Klauzule modela ugovora Evropske komisije mogle bi doprineti **pravičnim ugovorima između kupaca i dobavljača.**

Direktiva CSDDD zahteva više standarde u pogledu rizika po životnu sredinu

- Direktiva CSDDD uključuje slične zahteve kao i zakon LkSG o određenim rizicima po životnu sredinu, kao što su zemljište, otpadne vode, dugotrajne organske zagađujuće supstance ili živa.
- Direktiva CSDDD je **ambicioznija u pogledu klimatskih rizika** i biodiverziteta. Potrebno je da kompanije uspostave akcioni plan po pitanju klime („plan tranzicije“) kako bi doprinele *Sporazumu iz Pariza* (cilj za 1,5 stepen).

Paul Steimer, Koordinator mreže za mrežu RBH Network
@ Inicijativa za globalnu solidarnost
Tel: +49228 4460 4913
paul.steimer@giz.de

Moguće posledice za dobavljače

Informacije/transparentnost: Kupci traže više informacija o ljudskim i ekološkim rizicima kompanije – i dublje u lancu snabdevanja.

Odabir direktnog dobavljača: Kupci sve više uzimaju u obzir poštovanje standarda za ljudska prava i životnu sredinu pri odabiru dobavljača.

Nove klauzule u ugovorima: Posvećenost standardima za ljudska prava i životnu sredinu mogla bi biti uključena u ugovore, zajedno sa mehanizmima praćenja i obuke.

Mehanizmi praćenja: Provere poštovanja ljudskih prava u vidu revizija ili inspekcije (od strane trećih lica) verovatno će postati sve češće.

Korektivna mera: Moguće je da će kupci sami da preduzmu korake kako bi ispravili prekršaje standarda za ljudska prava ili životnu sredinu i/ili da će tražiti saradnju dobavljača u pogledu preduzimanja korektivne mere.

Angažovanje kupaca: Umesto prekidanja poslovnih odnosa u slučaju kršenja, kupci bi trebalo da pomognu svojim dobavljačima da minimiziraju rizik i obezbede korektivne radnje.

Žalbe: Od dobavljača će se sve više tražiti da uspostave efikasne interne mehanizme za žalbe unutar kompanije i da osiguraju zaštitu onih koji koriste proceduru.

Prilike za dobavljače

Pravičnost: Prilagođavanje praksi kupovine u cilju minimiziranja rizika i unapređenja radnih, ekoloških i društvenih standarda predstavlja priliku za dobavljače da pregovaraju o povoljnim cenama, rokovima i uslovima isporuke.

Otpornost: Vođenjem evidencije o poslovnim procesima, rizicima, postojećim propisima i korektivnim merama, dobavljači mogu dobiti značajne informacije o sopstvenom lancu snabdevanja.

Učvršćivanje odnosa između kupca i dobavljača: Unapređeni dijalog sa kupcem može ojačati poverenje, kredibilitet i može podstaći dugotrajne odnose.

Konkurentnost: Čvrsti procesi dužne pažnje dobavljača mogu unaprediti njihov položaj kod kupaca.

Efikasnost: Upotreba obnovljivih izvora energije, kao i unapređeno upravljanje otpadnim vodama i hemikalijama, može smanjiti troškove. Zdravi, zadovoljni radnici su produktivniji.

Dubinske analize Direktive EU CSDDD

1. [Informativno obaveštenje od organizacije Human Level.](#)
2. [Publikacija koju je objavio Danski institut za ljudska prava \(DIHR\)](#)

Šta mogu da uradim kao dobavljač?

- Upoznajte se sa **obavezama dužne pažnje**
- **Imenujte i obučite zaposlene** i integrišite zahteve kroz **redovne kurseve za obnavljanje znanja**
- Vodite **stalnu evidenciju** procesa kako biste mogli da date neophodne informacije
- **Obavestite svog kupca o potrebi za podrškom** kako biste mogli da ispunite njihove zahteve
- Proverite postojeće **sisteme upravljanja i sertifikacione šeme**
- **Imajte saznanje o rizicima** u okviru sopstvenih poslovnih aktivnosti i lanca snabdevanja kako biste uporedili njihove informacije sa nalazima revizora
- **Tražite pomoć struktura za podršku**, kao što su odgovorni servisni centri (RBH) i dugi pružaoci usluga